

Sygn. akt I ACa 1049/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki SSA Józef Wąsik
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. P.

przeciwko M. M. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 30 maja 2016 r. sygn. akt I C 1154/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8.100 zł (osiem tysięcy sto złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Józef Wąsik SSA Sławomir Jamróg SSA Zbigniew Ducki

Sygn. akt I ACa 1049/17

UZASADNIENIE

Ł. P. domagał się zasądzenia od J. M. (1) kwoty 75.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8.08.2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych. Uzasadniając pozew powód podniósł, że jest jedynym spadkobiercą po W. M. (1). W skład spadku po zmarłej wchodziła m.in. połowa środków zgromadzonych na rachunku prowadzonym w Banku (...) S.A oddział w Z. nr (...). suma 43.194,26 Euro, co według kursu średniego NBP z dnia 1.10.2010 roku odpowiadało kwocie 170.466,15 zł. Pozwany J. M. (1), będący współposiadaczem tego konta bankowego i byłym mężem spadkodawczyni, po jej śmierci rozdysponował na własną

rzecz całością środków zgromadzonych na tym koncie. Powód wzywał pozwanego wielokrotnie do zwrotu wszelkich pieniędzy należnych mu tytułem dziedziczenia po W. M. (1), lecz nie otrzymał spłaty. Wskazał, że dochodzona kwota stanowi tylko ułamek zgromadzonych przez spadkodawczynię środków na w/ w koncie i innych rachunkach bankowych. Według powoda w zeznaniach złożonych do sprawy I Ns 679/11 o ustanowieniu kuratora spadku pozwany miał przyznać fakt zdeponowania w bankach środków finansowych przynależnych do spadku po W. M. (1). Historia rachunku nr (...) . Żądanie odsetek uzasadnione było upływem 7 dni od pisma pozwanego z dnia 31 lipca 2013 roku, w którym ten odmówił zapłaty i zaprzeczył roszczeniu powoda.

Pismem z dnia 16 września 2014 roku powód rozszerzył żądanie zapłaty do kwoty 100000zł.

Pozwany J. M. (1) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów w tym kosztów zastępstwa prawnego. Pozwany zaprzeczył by z treści jego zeznań złożonych do sprawy I Ns 679/11 można wywodzić fakt przyznania przez niego zdeponowania w bankach środków finansowych przynależnych do spadku po W. M. (1).

W dniu 10 marca 2015 roku pozwany J. M. (1) zmarł. Postanowieniem z dnia 6 maja 2015 roku postępowanie podjęto z udziałem M. M. (1) po stronie pozwanej

Pismem z dnia 26 października 2015 roku powód sprecyzował, że domaga się od pozwanej jako spadkobiercy J. M. (1) kwoty 100.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 8 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty a następnie pismem z dnia 31 marca 2016 roku rozszerzył żądanie zapłaty do kwoty 420.061 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia J. M. (1) wniosku o zawezwanie do próby ugodowej. Powód odwołał się też do ustaleń prokuratury do sygn. Ds. 1694/13 wskazujących, że ojciec pozwanej rozdysonował na swoją rzecz pieniędzmi o równoważności 840.122 zł zgromadzonymi na rachunkach wspólnych prowadzonych na jego rzecz oraz na rzecz W. M. (1). Środki te w co najmniej połowie wchodziły w skład spadku po W. M. (1), jednak nie zostały przekazane powodowi pomimo wezwania. Wskazuje to, że J. M. (1) dopuścił się na szkodę powoda czynu niedozwolonego. Jego zachowanie było bezprawne i zawinione oraz pozostaje w związku przyczynowym ze szkodą.

Wstępując do przedmiotowej sprawy spadkobierca po J. M. (2) M. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwana zaprzeczyła by J. M. (1) bezprawnie i samodzielnie rozdysonował na własną rzecz całością środków znajdujących się w chwili śmierci W. M. (1) na rachunku nr (...) w łącznej wysokości 86.388,52 euro, a zatem i częścią należącą do spadku po niej. Wskazała, że J. M. (1) i W. M. (1) na wiele lat przed jej śmiercią nie byli objęci ustrojem wspólności majątkowej małżeńskiej. Każdy przedmiot później nabyty przez któregokolwiek z małżonków w świetle art. 52 kro nie wchodził w skład majątku wspólnego, lecz do majątku osobistego tego małżonka, który dany przedmiot nabył. Pomiedzy śmiercią W. M. (1) a zniesieniem wspólności małżeńskiej minęło 25 lat zatem trudno uznać, że środki zgromadzone na rachunku wspólnym były objęte wspólnością majątkową, a w konsekwencji aby dzieliły się po połowie. Pozwana powołała się także na treść art. 51 i 51 a ustawy prawo bankowe i wskazała, że J. M. (1) mógł dysponować samodzielnie środkami zgromadzonymi na tym rachunku. J. M. (1) i W. M. (1) w 2009 roku zawarli umowę na E. walutowe w Banku (...) S.A. nr (...). Zarówno umowa rachunku wspólnego jak i regulamin rachunków oszczędnościowych nie zawierały jakichkolwiek postanowień odnośnie własności środków zgromadzonych na rachunku czy ich podziału po śmierci, któregokolwiek z posiadaczy. Rachunek wspólny w momencie śmierci W. M. (2) przekształcił się w rachunek indywidualny prowadzony na rzecz J. M. (1). Zdaniem pozwanej J. M. (1) posiadał środki pieniężne konieczne do zasilenia w/w rachunku i lokat. Był człowiekiem zamożnym a więc środki zgromadzone na tym rachunku należały do J. M. (1) i wszelkie wypłaty z rachunków bankowych były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Zdaniem pozwanej powód nie udowodnił, że połowa środków zgromadzonych na rachunku wspólnym przysługiwała W. M. (1) tytułem dokonanych przez nią wpłat na tenże rachunek. .

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawniania co do wypłaconych przez J. M. (1) w dniu 6 kwietnia 2004 roku kwoty 30.000 euro.

Wyrokiem z dnia 30 maja 2016 roku Sygn. akt I C 1154/15 Sąd Okręgowy w Nowym Sączu zasądził od pozwanej M. M. (1) na rzecz powoda Ł. P. kwotę 397.402,90 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2013 roku do dnia zapłaty (pkt I), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II), nakazał ściągnąć od pozwanej M. M. (1) na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w N. S. kwotę 385,65 zł tytułem kosztów postępowania (pkt III) i zasądził od pozwanej M. M. (1) na rzecz powoda Ł. P. kwotę 26.736 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania (pkt IV).

Orzeczenie to zostało następnie uzupełnione wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 roku sygn. akt I C 1154/15, którym ograniczono odpowiedzialność pozwanej M. M. (1) za długi spadkowe po spadkobiercy J. M. (1) do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku.

Podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku 30 maja 2016 stanowiły następujące ustalenia:

W. M. (1) zawarła związek małżeński w dniu 12 kwietnia 1952 roku w S. z J. M. (1). Małżonkowie mieszkali w K., gdzie otrzymali mieszkanie z przydziału. Pod koniec 1968 roku zakupili wspólnie dom w stanie surowym przy ul. (...) w K., który sprzedali po wyjeździe W. M. do Ugandy. J. M. (1) pracował jako inżynier główny, kierownik działu w Hucie (...) w K., a W. M. (1) jako lekarz w szpitalu (...) w K.. Ich zarobki z uwagi na limity zarobkowe były porównywalne. W latach 80-tych W. M. (1) zakupiła mieszkanie w Z. na osiedlu przy ul. (...) w pobliżu swojego rodzeństwa. Wyrokiem z dnia 26 lipca 1985 roku do sygn. III RC 998/85/N Sąd Rejonowy dla K. (...) zniósł wspólność majątkową między małżonkami. Sprawę zainicjował J. M. (1). Małżonkowie nie dokonywali podziału majątku wspólnego. W latach dziewięćdziesiątych orzeczono rozwód małżeństwa W. M. (1) i J. M. (1), jako konsekwencję tego, że J. M. (1) ze związku pozamałżeńskiego posiadał nieślubną córkę M. M. (1) ur. (...). J. M. (1) nie chciał uznać tego dziecka, nastąpiło to na drodze sądowej. Alimenty również ustalono sądownie. J. M. (1) nie nawiązał relacji z nieślubną córką. M. M. (1) szybko wyjechała jako dziecko do Kanady. J. M. (1) mimo rozvodu z W. M. (1) pozostawał z nią w dobrych relacjach. Oboje żyli jakby rozvodu nie orzeczono. J. M. (1) nie chciał kontynuować związku z matką nieślubnego dziecka. Wolał pozostać przy W. M. (1).

W. M. (1) od marca 1970 roku wyjeżdżała na kontrakty zagraniczne do A. początkowo do Ugandy, gdzie świadczyła usługi medyczne jako lekarz ogólny w ośrodkach dla trędowatych, a później dla chorych na (...). Była bardzo zaangażowanym lekarzem. Z poświęceniem i pasją wykonywała swoją pracę. Żyła bardzo skromnie, nie wydawała pieniędzy na rzeczy zbyteczne i luksusy. Swoje utrzymanie w A. ograniczała w tamtym czasie do 50 dolarów miesięcznie. Resztę jako oszczędności gromadziła na kontach bankowych początkowo w banku niemieckim D. Bank.

W Polsce przebywała średnio co dwa lata na dłuższe urlopy. Urlopy spędzała w Z. razem z J. M. (1) także po rozwodzie. J. M. (1) wyjechał wraz z W. M. (1) do A. w latach 70-tych do pracy. Pracował tam okresowo kilkanaście miesięcy przy budowie lotniska jako inżynier budowy, po czym wrócił do Polski i kontynuował zatrudnienie w Hucie (...). Był też w Iranie (Libii, Libanie) w ramach projektu szerzenia polskiej myśli technologicznej, lecz szybko z stamtąd wrócił z uwagi na wybuch rewolucji. Po przejściu na emeryturę J. M. (1) wyjeżdżał do A. do W. M. (1) już tylko na urlopy w okresach zimowych. J. M. (1) szybko nawiązywał relacje z innymi kobietami. O romansach J. M. (1) W. M. (1) wiedziała. Była jednak osobą religijną i skromną i trwała w toksycznym związku z J. M. (1). Zawsze podczas wyjazdów dbała o to by ktoś inny zajmował się podstawowymi obowiązkami domowymi. Od lat 80-tych ubiegłego wieku J. M. (1) nie pracował. Decyzją z dnia 20.09.1982 roku ZUS przyznał J. M. (1) wcześniejszą emeryturę. Wg decyzji ZUS z dnia 7 grudnia 1983 roku wynosiła ona 10.951 zł. Decyzją z dnia 20 maja 1985 roku emeryturę tą ZUS ustalił na kwotę 15.870 zł, z czego potrącano J. M. (1) kwotę 4000 zł alimentów na córkę. Do dyspozycji pozostawało mu 11.870 zł. Z momentem przejścia na emeryturę J. M. (1) nie podejmował żadnego dodatkowego zatrudnienia. J. M. (1) korzystał ze środków finansowych W. M. (1). W. M. (1) jako specjalista od trądu dobrze znany w środowisku lekarskim tej specjalności, często wyjeżdżała na różne sympozja do Indii, Brazylii. Zawsze w tych podróżach towarzyszył jej J. M. (1), który przy okazji zwiedzał świat. Korzystając ze środków W. M. (1) w ramach rejsów morskich zwiedzał również różne zakątki świata. J. M. (1) prowadził rozrywkowy i wystawny tryb życia. W. M. (1) kontrakty zawierała z Przedsiębiorstwem Handlu Zagranicznego P.. Jej praca w szpitalu (...) polegała głównie na opiece nad pacjentami. W. M. (1) była doradcą do spraw trądu, później została nominowana na doradcę do spraw trądu na cały region B.. Jako pediatra pełniła rolę specjalisty. Uczestniczyła w dyżurach nocnych i weekendowych 7 razy w miesiącu. Przez 2 lata pełniła funkcję lekarza naczelnego oraz przez rok funkcję zastępcy lekarza naczelnego. Ciągłą pracę w A. rozpoczęła

ona od 14 marca 1970 roku z zarobkiem początkowo (...) brutto szylingów, później 3.100 szylingów ugandyjskich, stanowiących równowartość około 440 US\$ (Uganda S.). Po zakończeniu pracy dnia 31 lipca 1976 roku otrzymała dodatkową gratyfikację w wysokości 25% od kwoty ponad sześcioletnich poborów. W listopadzie 1979 roku władze szpitala ugandyjskiego zwróciły się o ponowne zatrudnienie W. M. (1) na zasadach kontraktu, wskazując na jej duży wkład w pracy jako leprolog. W. M. (1) pracowała w Ugandzie w okresie 10 stycznia 1983 do 10 stycznia 1987 jako pediatra z wynagrodzeniem 46.500 US\$. Na kontrakt ten wyjechała z J. M. (1). Od dnia 4 sierpnia 1987 roku do 31 sierpnia 1989 r. W. M. (1) pracowała w Ugandzie jako lekarz pediatra z zarobkami 46.500 US\$. Pracę kontynuowała jako leprolog w okresie od 1 września 1989 do 31 lipca 1990 roku w Ugandzie z zarobkiem 20.000 zł.

W. M. (1) była objęta ubezpieczeniem od nieszczęśliwych wypadków i na wypadek śmierci w W. później w (...). Kwotę 750 zł miesięcznie, a później 1000 zł deponowano na książeczkę w (...). Kwotę stanowiącą 15 % wynagrodzenia tj. 447,45 szylingów, a później w 1982 roku w wysokości 20% wynagrodzenia tj. 9300 US\$, od 1987 roku 107 dolarów W. M. (1) zobowiązała się co miesiąc przekazywać P. na poczet wpłat na książeczkę w (...), koszty ubezpieczenia i koszty poniesione w związku ze skierowaniem do pracy.

W dniu 31 października 1996 roku W. M. (1) otrzymała na rachunek w (...) Bank (...) - (...) - 021 z (...) kwotę 121.122,40 marek niemieckich. W 1996 roku W. M. (1) zakończyła pracę na kontraktach w A.. Wyjechała tam jeszcze raz końcem lat 90-tych do Zambii na jeden rok jako wolontariusz. Jako wolontariusz pracowała też w hospicjum w Z. już po przejściu na emeryturę po roku 1996 roku.

Po powrocie z pracy w A. W. M. (1) wróciła do mieszkania w Z., w którym mieszkał też J. M. (1). W. M. (1) zajęła się opieką nad J. M. (1) w związku z jego chorobą. Z końcem lat 80-tych J. M. (1) zakupił mieszkanie w K.. Do tego mieszkania W. M. (1) i J. M. (1) razem przyjeżdżali w celu załatwienia wspólnych spraw. Na życzenie W. M. (1) to J. M. (1) zarządzał jej oszczędnościami w różnych bankach, dokonując rozmaitych transakcji, zakładania lokat, wykupu papierów oszczędnościowych. W 2000 roku J. M. (1) zgłosił się do doradcy podatkowego M. P. (1) z Pit-em 8C dotyczącym dochodów z udziału w spółkach kapitałowych. Pit ten był wystawiony na J. M. (1) na kwotę około 60.000 zł dochodu.

W. M. (1) posiadała w (...) rachunki walutowe nr (...) otworzony w dniu 9 grudnia 2003 roku, nr (...) otworzony w dniu 22 listopada 2002, depozyt terminowy F. nr (...) otwarty w dniu 6 stycznia 2004, depozyt terminowy zmienny i stały nr (...) otworzony w dniu 13 lutego 2001 i depozyt terminowy F. nr (...) otworzony w dniu 22 listopada 2004 roku. W dniu 3 października 2010 roku W. M. (1) nie posiadała kont w w/w banku, wcześniejsze konta zamknięto z saldem 0.

Na depozyt terminowy F. otwartym w dniu 6 stycznia 2004 roku nr (...) wpłynęła kwota 150.000 euro i kwota 135.803,62 euro ta ostatnia przelana z konta (...). Spłata depozytu nastąpiła w dniu 6 kwietnia 2004 i 6 maja 2004 roku. W dniu 10 maja 2004 roku otworzono depozyt na kwotę 20.884,99 Euro. Spłata tego depozytu nastąpiła w dniu 10 sierpnia 2004 roku. Przelew zagraniczny pochodził z wykupienia przez W. M. (1) w Niemczech ubezpieczenia dodatkowego w ramach tzw. III Filaru, gdzie zgromadzono znaczne oszczędności. W. M. (1) zrezygnowała z wypłat miesięcznych dodatkowej emerytury, zdecydowała się na jednorazową wypłatę tych oszczędności.

Na depozycie terminowym F. nr (...) otworzonym w dniu 22 listopada 2004 roku wpłynęła kwota 36.776,62 zł. Spłata depozytu nastąpiła w dniu 23 maja 2005 roku na kwotę 36.766,62.

Na depozyt terminowy zmienny i stały nr (...), otworzony w dniu 13 lutego 2001, w dniu 13 kwietnia 2001 roku wpłacono 30.000 zł. Po spłacie depozytu w dniu 16 lipca 2001 roku wypłacono 30.729,31 zł. W dniu 22 listopada 2001 roku wpłacono kwotę 36.400 zł, którą tego samego dnia z tego konta wybrano.

Na konto nr (...) w dniu 22 listopada 2001 wpłynęła kwota 36.446,75 zł, wybrana w całości tego samego dnia. J. M. (1) posiada do tego konta pełnomocnictwo.

Na koncie (...) w dniu 9 grudnia 2003 roku wpłynął na rzecz W. M. (1) przelew zagraniczny w kwocie 150.000 Euro. W dniu 28 marca 2006 roku na konto to wpłynął kolejny przelew z zagranicy na kwotę 51.728,79 Euro.

W dniu 17 lutego 2004 roku W. M. (1) poleciła dokonanie przelewu kwoty 50.000 euro na cele humanitarne w dwóch przelewach na rzecz I. O. di R. C. del V. przelewu dokonano w dniu 17 lutego 2004 roku z konta W. M. w D. Banku (...) w euro. Z tego samego konta dokonano przelewu kwoty 9.950 euro na rzecz E. P., kwoty 9950 euro na rzecz J. S. (1) oraz kwoty 9.950 euro na rzecz J. C.. Przelewy te wykonano w dniu 26 stycznia 2004 roku. Rachunek ten zlikwidowano w dniu 17 listopada 2009 roku przy zerowym saldzie.

J. M. (1) posiadał konto w Banku (...) w walucie obecnej nr (...), który zamknięto w dniu 7 września 2006 roku. W ramach tego rachunku zakupywał obligacje europejskie w dniu 5 września 2006 na kwotę 65.353,74 euro. Kwotę tą wypłacił w dniu 7 września 2006 roku zamykając rachunek.

W marcu 2009 roku emerytura W. M. (1) wynosiła 1907,63 zł a zasiłek pielęgnacyjny 173,10 zł. W marcu 2010 roku emerytura J. M. (1) wynosiła 1563,64 zł a zasiłek pielęgnacyjny 181,10 zł.

J. M. (1) wraz z W. M. (1) w dniu 11 września 2009 roku zawarli z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę rachunku E. Walutowe w Euro o nr (...). Integralną część umowy stanowił Regulamin (...) załącznik nr (...) do (...) na (...) z dnia 26 marca 2009 roku. Według rozdz.12 w/w Regulaminu E. Walutowe mogło być prowadzone dla jednej osoby lub jako rachunek dwóch osób. Postanowienia regulaminu nie zawierały żadnych postanowień dotyczących podziału środków na koncie wspólnym.

W dniu śmierci W. M. (1) tj. 3 października 2010 roku Bank (...) S.A prowadził także dla niej i jej męża J. M. (1) rachunki bankowe, których pozostawali współwłaścicielami, a to:

- rachunek E. P. (...) w PLN nr (...), którego saldo na dzień 3 października 2010 roku wynosiło 7,897,71 zł,
- rachunek eurokonto Walutowe nr (...) w EURO, na którym na dzień 3 października 2010 roku saldo wynosiło 86.388,52 Euro
- rachunek E. Walutowe w USD nr (...), na którym na dzień . 3 października 2010 roku saldo wynosiło 15,32 USD,
- rachunek eurokonto walutowe nr (...) prowadzony w (...) na którym saldo na dzień . 3 października 2010 roku wynosiło 3,88 (...).

Na koncie nr (...) prowadzonym od 6 kwietnia 2004 do 11 września 2009 J. M. (1) dokonał w dniu 22 września 2008 roku wpłaty gotówkowej 20.000 Euro i w tym samym dniu otworzył lokatę nr (...) zakończoną w dniu 22 września 2008. Środki z tej lokaty w kwocie 20.006,50 Euro przelano w dniu 22 września 2009 roku na konto nr (...).

Środki na koncie nr (...) prowadzonym od 11.04.2008 do 11.09.2009 pochodziły z lokaty o nr (...) założonej dnia 11.09.2008r. a rozwiązanej w dniu 11 września 2009 roku na kwotę 65.356,00 EUR. Kwota w wysokości 65.356,00 EUR pojawiła się w dniu 07 września 2006r. w wykonaniu dyspozycji przelewu z zamykanego rachunku nr (...). W dniu 11 września 2008 J. M. (1) otworzył lokatę na kwotę 51.240,98 Euro nr (...), którą rozwiązano w dniu 11.09.2009 roku. Tego samego dnia przekięgowano też przelew ST z lokaty nr (...) na kwotę 1.867,70 euro. W dniu 11 września 2009 roku J. M. (1) i W. M. (1) założyli lokatę (...) na kwotę 53.208,69 euro, po likwidacji tej lokaty w dniu 6 września 2010 środki w kwocie 53.208,69 euro wpłynęły na konto (...).

Na dzień śmierci W. M. (1) tj. 3 października 2010r. na koncie nr (...) zgromadzona była kwota 86.387,93 EUR, na którą składały się wpłaty gotówkowe i bezgotówkowe, pochodzące z lokat oraz rachunków bankowych a to:

- przelew środków trwałych, przekięgowanie salda lokaty w wysokości 53.208,69 EUR w dniu 6 września 2010 roku. Środki w tej kwocie zostały ulokowane na lokacie nr (...) w dniu 11 września 2009 roku. Lokatę rozwiązano w dniu 6 września 2010 roku
- przelew środków trwałych, przekięgowanie salda lokaty w wysokości 31.835,71 EUR w dniu 6 września 2010 roku. Środki w tej kwocie zostały ulokowane przez J. M. (1) na lokacie nr (...) w dniu 22.09.2009 roku. Lokatę rozwiązano

w dniu 6.09.2010 roku. Środki na tą lokatę pochodziły z przelewu środków ST w kwocie 20.006,50 Euro z lokaty nr (...) rozpoczętej w dniu 22 sierpnia 2009 a zakończonej w dniu 22 września 2009 roku i w tej dacie wpłacone na nr (...) oraz wpłaty gotówkowej w wysokości 11.100 EUR dokonanej w dniu 22 września 2009r. przez J. M. (1),

- przelew środków trwałych, przeksięgowanie salda lokaty w wysokości 850,28 EUR w dniu 6 września 2010 roku,

- przelew środków trwałych, przeksięgowanie salda lokaty w wysokości 493,25 EUR w dniu 6 września 2010 roku,

Po śmierci W. M. (1) J. M. (1) dokonał:

- wypłaty gotówkowej kwoty 5.000 Euro w dniu 28 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...),

- wypłaty gotówkowej kwoty 15.000 Euro w dniu 13 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...),

- wypłaty gotówkowej kwoty 10.000 Euro w dniu 12 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...)

- otwarcia lokaty na kwotę 46.388,52 Euro w dniu 4 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...). Lokata otrzymała nr (...). W dniu 8 kwietnia 2011 roku lokata nr (...) zakończyła się i środki wróciły na konto nr (...). Środki z tej lokaty w kwocie 46.388,52 euro razem z innymi środkami na sumę łączną 51.627,37 Euro posłużyły J. M. (1) do założenia w dniu 8.04.2011 roku lokaty nr (...), która zakończyła się w dniu 11 października 2011 roku i zasilila konto na wstępie, tego samego dnia J. M. (1) założył kolejną lokatę na kwotę 51.893,79 Euro nr (...), która zakończyła się w dniu 16 kwietnia 2012 roku. W tym samym dniu J. M. (1) założył kolejną lokatę nr (...) na kwotę 52.164,42 euro, a która zakończyła się w dniu 12 kwietnia 2013 roku. Środki w kwocie 52.789,55 euro zostały przez J. M. wybrane w gotówce tego samego dnia.

W. M. (4) -- M. była również posiadaczem rachunków bankowych w banku (...) oddział w Z. tj:

- rachunku S. w PLN nr (...), gdzie na dzień 3 października 2010 roku saldo wynosiło 1340,41 zł,

- rachunek oszczędnościowo płatny na żądanie nr (...), którego saldo na dzień 3 października 2010 roku wynosiło 23,88 Euro.

- lokatę negocjowaną nr (...) na kwotę 46,779,04 euro. Saldo na tej lokacie na dzień 3 października 2010 roku wynosiło 46.779,04 Euro. W dniu 24 listopada 2010 roku wygasła lokata terminowa nr (...) założona przez W. M. (1) na kwotę 46.779,04 euro i została wpłacona na konto nr (...). W dniu 26 stycznia 2011 roku J. M. (1) przelał kwotę 47.298,45 Euro na konto nr (...) i zlikwidował konto nr (...)

- rachunek oszczędnościowy nr (...) gdzie saldo na dzień 3 października 2010 roku wynosiło 11,10 euro. Na konto to w dniu 26.01.2011 roku wpłynął przelew dokonany przez J. M. kwoty 47,998,45 euro. Na konto to w dniu 1 września 2011 roku wpłynęła lokata terminowa nr (...) W. M. (1) na kwotę 70.980 euro. Z rachunku tego na którym w dniu 1wrzesnia 2011 roku był kwota 128.204,50 euro w dniu 2.09.2011 roku wypłacono kwotę 30.000 euro, a w dniu 40.000 euro, w dniu 31 stycznia 2012 roku J. M. (1) dokonał przelewu wychodzącego na kwotę 2000 euro na rachunek nr (...), w dniu 14 maja 2012 roku J. M. (1) wybrał kwotę 20.000 euro, w dniu 10 lipca 2012 roku J. M. (1) wypłacił kwotę 2000 euro, w dniu 14 grudnia 2012 roku kwotę 1006,59 Euro, w dniu 30 kwietnia 2013 roku J. M. (1) wypłacił kwotę 30.000 euro, wypłatę tą w dniu 29 marca 2013 roku poprzedziła wpłata gotówkowa J. M. (1) na kwotę 10.000 euro.

- lokatę negocjowaną nr (...) gdzie saldo na datę zgonu tj. 3 października 2010 roku wynosiło 70.980 euro. Lokata wygasła w dniu 1 września 2011 roku i wpłynęła na konto nr (...),

-rachunku nr (...), gdzie saldo na dzień 3 stycznia 2010 r. wynosiło 23.280,83 (...). Środki w kwocie 23.909,12 (...) pozostawały na tym koncie do 1 czerwca 2013 roku.

W. M. (1) zmarła w dniu 3 października 2010 r. w Z., mając 84 lata. Przed śmiercią sama stale zamieszkiwała w Z.. Nie miała dzieci. Jej rodzice zmarli przed nią. Miała ośmioro rodzeństwa, wszyscy jednak zmarli przed nią. Przed

śmiercią była osobą aktywną i samodzielną. Nie wymagała opieki. Nie chorowała. Najbliższe kontakty utrzymywała z siostrzenicą E. P. i jej rodziną, w tym powodem. Spędzała z nimi wszystkie święta i uroczystości rodzinne. W. M. (1) pomagał też J. S. (1) przy robieniu zakupów, dojazdach do miejsc rodzinnych. Na ok. tydzień przed przyjęciem do szpitala skarżyła się na ból brzucha. W dniu 7 września 2010 r. została przyjęta na Oddział (...) Ogólnej Szpitala (...) w Z. z rozpoznaniem podniedrożności i guza esicy. Do szpitala zawiozła ją siostrzenica E. P.. Zabieg operacyjny zaplanowano na 13 września 2010 r. W przeddzień operacji, tj. 12 września 2010 r. W. M. (1) sporządziła testament własnoręczny, w którym do całości spadku powołała syna siostrzenicy E. Ł. P.. Jednocześnie zobowiązała w nim Ł. P. do ustanowienia na rzecz byłego męża J. M. (1) służebności osobistej mieszkania, które zajmowała. Testament wręczyła powodowi osobiście w tym samym dniu podczas odwiedzin. Była wówczas całkowicie świadoma i samodzielną. O testamencie W. M. (1) J. M. (1) wiedział i godził się z nim.

Po śmierci W. M. (1) E. P. i powód jak spadkobierca po zmarłej czuli się w obowiązku zająć J. M. (1) jako osobą starszą, chorą i samotną. Szybko jednak wokół niego pojawiała się pielęgniarka D. S. (1). Była osobą z rodziny W. M. (1). Odwiedzała J. M. (1) rano i wieczorem. E. P. pomagała mu natomiast do początku 2012 roku przygotować posiłki i posprzątać. J. M. (1) z czasem zaczął nieprzychylnie odnosić się do E. i Ł. P., którzy zrezygnowali z opieki nad nim. Wtedy całą opiekę na J. M. (1) przejęła D. S. (1). J. M. (1) w 2012 roku przekazał K. B. (1) zakupione w 2000 roku mieszkanie w K. przy ul. (...). W dniu 10 stycznia 2014 roku zakupił też mieszkanie przy ul. (...) w K. obj KW (...), mieszkanie to obecnie jest własnością pozwanej. J. M. (1) zakupił też drugie mieszkanie w K., które przekazał w 2012 roku D. S. (1) za opiekę w ramach umowy dożywocia, było to mieszkanie przy ul. (...) obj KW (...), zakupione za gotówkę w kwocie 287.000 zł.

Ł. P. wszczął w dniu 12 stycznia 2011 r. przed Sądem Rejonowym w Z. sprawę o stwierdzenie, że na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 12 września 2010 r. nabył w całości spadek po W. M. (1), zmarłej 3 października 2010 r. w Z.. Sprawę zarejestrowano do sygn. I Ns 25/11. Uczestnicy tego postępowania K. G., W. M. (5), P. M., M. M. (4), J. S. (2), E. P., J. M. (4) oświadczyli, że uznają testament za ważny. Uczestnik J. C. nie sprzeciwiał się wnioskowi. Z kolei uczestnicy D. N., M. M. (5), J. M. (5), H. G. zakwestionowali ważność testamentu z dnia 12 września 2010 r. podnosząc, że ich zdaniem nie został on własnoręcznie sporządzony przez spadkodawczynię. Podważali również zdolność spadkodawczyni do testowania w dacie sporządzenia testamentu. Również uczestniczka M. P. (1) zakwestionowała ważność testamentu. Postanowieniem z dnia 1 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Z. do sygn. I Ns 25/11 stwierdził, że spadek po W. M. (1) zmarłej 3 października 2010 roku na podstawie testamentu holograficznego z dnia 12 września 2010 roku nabył syn siostrzenicy E. Ł. P. w całości.

Z wniosku A. Ł., J. Z. i (...) Spółdzielni Mieszkaniowej toczyło się w Sądzie Rejonowym w Z. postępowanie o ustanowienie kuratora spadku po W. M. (1). będącej współużytkownikiem wieczystym dz. ewid (...) obr (...). Na rozprawie J. M. (1) zeznał w dniu 20 grudnia 2011 roku, że „spadek po W. M. (1) wyczerpuje się w prawie do lokat bankowych, które miał z spadkodawczynią oraz w prawie zajmowanego przez niego lokalu mieszkalnego... Lokaty są nie naruszone...”. J. M. (1) ustanowiono kuratorem spadku po W. M. (1).

Pismem z dnia 23 lipca 2013 roku (nadany 24 lipca 2013 roku) powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wezwał J. M. (1) do zwrotu w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania na rzecz powoda wszystkich pieniędzy należnych mu tytułem dziedziczenia po W. M. (1), co w szczególności obejmuje połowę środków znajdujących się w dniu 3 października 2010 roku na rachunku wspólnym nr (...), które zostały przez niego usunięte niebawem po śmierci spadkodawczyni. W dniu 9 sierpnia 2013 roku powód wysłał J. M. (1) zaświadczenie z (...) S.A z dnia 28 czerwca 2013 roku potwierdzające jego roszczenia.

W piśmie z dnia 31 lipca 2013 roku J. M. (1) podał, że lokaty zakładał na swoje nazwisko, a nie W. M. (1).

Powód wezwał J. M. (1) do zawarcia ugody w treści której domagał się, aby pozwany zapłacił mu 1 mln zł. Do wniosku o zawarcie ugody dołączono zaświadczenie Banku (...) S.A. z daty 28 czerwca 2013 roku. Wniosek wpłynął do SR w Z. w dniu 11 września 2013 roku. Odpis wniosku doręczono J. M. (1) w dniu 31 października 2013 roku. Ugody nie zawarto.

Powód zawiadomił w dniu 22 sierpnia 2013 roku organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przez J. M. (1) przestępstwa przywłaszczenia na jego szkodę środków zgromadzonych na rachunkach bankowych. W toku tego postępowania powołał, że na kontach nr (...), (...), nr (...) nr (...) na dzień śmierci W. M. (1) pozostawały środki pieniężne i przysługuje mu połowa środków na tych kontach tj. równowartość 102.073, 78 euro i 11.640,41 funtów brytyjskich. Postanowieniem z dnia 10 marca 2014 roku przedstawiono J. M. (1) zarzut tego, że

I. w dniu 12 października 2010 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...), pieniądze w kwocie 10.700,00 zł., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 5350 zł tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk

II. w dniu 24 listopada 2010 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie 46.779,04 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 92 461 zł, stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk

III. w dniu 2 września 2011 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie 30.000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 64 998 zł, stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk

IV. w dniu 6 września 2011 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) Z. pieniądze w kwocie 40.000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 86 664 zł stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

V. w dniu 14 maja 2012 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie 20.000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 42 884 zł, stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

VI. w dniu 10 lipca 2012 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie 2.000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 4 189 zł stanowiące połowę wartości zabranej kwoty, tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

VII. w dniu 14 grudnia 2012 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie (...).59 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 2060 zł, stanowiące połowę wartości zabranej kwoty, tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

VIII. w dniu 30 kwietnia 2013 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie 30 000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 62 113 zł stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

IX. w dniu 28 października 2010 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) Z. pieniądze w kwocie 5 000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 9 890 zł stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

X. w dniu 13 października 2010 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) Z. pieniądze w kwocie 15 000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego na kwotę 29.671 zł stanowiącej połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk,

XI. w dniu 11 października 2010 roku zabrał w celu przywłaszczenia z konta bankowego którego był współwłaścicielem numer (...) w banku (...) pieniądze w kwocie 10 000 EUR., czym spowodował szkodę w mieniu pokrzywdzonego Ł. P. w kwocie 19 781 zł stanowiące połowę wartości zabranej kwoty tj. o przestępstwo określone w art. 278 § 1 kk

Postępowanie do sygn. I Ds. 1694/13 zostało zawieszono w dniu 25 kwietnia 2014 roku z uwagi na zły stan zdrowia J. M. (1). Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2015 roku śledztwo umorzono z uwagi na śmierć J. M. (1).

Powód złożył w dniu 10 kwietnia 2015 roku do Sądu Rejonowego w Z. pozew przeciwko D. S. (1) pozew o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej tj. umowy dożywocia, na mocy, której J. M. (1) przeniósł na rzecz D. S. (2) własność nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) obj. KW (...). Sprawę zarejestrowano pod sygn. I C 187/15.

W dniu 10 marca 2015 roku J. M. (1) jako osoba rozwiedziona zmarł. W skład masy spadkowej po nim m.in. wchodzi mieszkanie w K. przy osiedlu (...) 26/4 obj KW (...). Aktem poświadczenia dziedziczenia z dnia 2 czerwca 2015 roku spadek po J. M. (1) na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyła jego córka M. M. (1).

Na dzień śmierci tj. 10 marca 2015 roku J. M. (1) nie posiadał w (...) sp. z o.o. zarządzanych przez (...) S.A jednostek uczestnictwa. Średnich kurs euro według tabeli A kursów średnich walut obcych na dzień 1 października 2010 roku w NBP wynosił 3,9465 zł.

Sąd Okręgowy opierając się na zasadach ciężaru dowodu nie podzielił argumentacji pozwanej, iż w 2004 roku J. M. (1) otrzymał odszkodowanie w kwocie 100.000 euro, które wpłacił na lokaty, które później zasilły lokaty w banku (...) S.A. Przelew z środków zagranicznych na kwotę 150.000 euro z dnia 31 grudnia 2003 roku dotyczył tylko W. M. (1) i pochodził z wykupu środków zgromadzonych na tzw III Filarze w Niemczech. Za nieudowodnione uznał też, iż J. M. (1) podczas pobytów zawodowych żony w Ugandzie nawiązał kontakty i pracował zawodowo, z czego osiągał znaczne dochody, które transferował do Polski za pośrednictwem żony. Zdaniem Sądu pozwana nie przedstawiała też żadnego dowodu na to, że J. M. (1) gromadził oszczędności np. w zagranicznych bankach. J. M. (1) z legalnych źródeł dochodowych tj początkowo z wynagrodzenia za pracę, a później emerytury nie był w stanie poczynić żadnych oszczędności. Zajmował się tylko na życzenie W. M. (1) obrotem jej oszczędności zgromadzonych na rachunkach bankowych. J. M. (1) i W. M. (1) posiadali wspólne rachunki bankowe w Banku (...) S.A. i (...), na których były zgromadzone przed wszystkim oszczędności w walucie euro, którymi obracał J. M. (1), zakładając lokaty a następnie doprowadzając do wypłat gotówkowych wszystkich środków zgromadzonych na tych kontach.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w części tj do kwoty 397.402,90 zł. Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 415 k.c. i wskazał, że powód udowodnił odpowiedzialność J. M. (1), którego następcą prawnym jest pozwana M. M. (1), za wyrządzoną mu szkodę majątkową, wynikającą z art. 415 k.c. Sąd pierwszej opierając się na art. 725 k.c. oraz analizując przepisy 731 k.c., art. 845 k.c. art. 891¹kp.c. i art. 49–62. prawa bankowego uznał, że środki zgromadzone na wspólnych rachunkach bankowych J. M. (1) i W. M. (1), były ich wspólną własnością a nie własnością wyłączną J. M. (1). Analiza rachunków bankowych i zakładanych lokat nie potwierdza by J. M. (1) posiadał w dniu 7 września 2006 roku kwotę 65.365 euro jako środki własne należące do jego majątku osobistego. Wpłata tej kwoty z dnia 7. września 2006 roku pochodziła z likwidacji rachunku w (...). Tymczasem pozwana przedłożyła informacje, że J. M. (1) posiadał w tym banku konto ale nr (...) zlikwidowany dnia 7 września 2006 roku, a nie (...). Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska pozwanej, że J. M. (1) z czasów pracy w Hucie (...) zgromadził takie oszczędności, które zasilły następnie wspólne konta bankowe. Wysokiego statusu materialnego J. M. (1) w okresie wspólnego życia z W. M. (1) nie potwierdza też zaświadczenie Urzędu Skarbowego z 2012 roku dotyczące osiągnięciu przez J. M. (1) przychodu ze sprzedaży nieruchomości na 280.000 zł skoro do zbycia nieruchomości doszło w 2012 roku już po śmierci W. M., w sytuacji gdy J. M. (1) posiadał dostęp do jej oszczędności zgromadzonych na rachunkach bankowych, którymi swobodnie dysponował. Zdaniem Sądu pierwszej instancji większość środków pieniężnych ulokowanych na licznych wspólnych kontach bankowych J. M. (1) i W. M. (1) należała do tej ostatniej jako oszczędności z pracy w A. oraz z założenia III filaru w Niemczech.

Dla Sądu Okręgowego nie stanowił przeszkody do rozstrzygnięcia brak podziału majątku wspólnego J. M. (1) i W. M. (1) a Sąd w tej sprawie mógł poczynić samodzielne ustalenia zarówno odnośnie braku na chwilę orzekania składników majątku wspólnego jak i co do ustalenia składników majątkowych pozostałych po W. M. (1) po jej śmierci. W ocenie Sądu W. M. (1) miała równy udział w środkach pieniężnych zgromadzonych na wspólnych rachunkach bankowych zgromadzonych w okresie konkubinatu. Mimo domniemania równości udziałów J. M. (1) pobrał po śmierci W. M.

(1) wszystkie środki z zakładanych lokat i wpłat gotówkowych, chociaż miał obowiązek rozliczenia się z pobranych kwot. Zachowanie J. M. (1) było bezprawne. Zachowanie to było też umyślne i zawinione. J. M. (1) doskonale bowiem wiedział, iż spadkobiercą testamentowym po W. M. (1) jest powód. Doskonale zdawał sobie sprawę z tego, że środki zgromadzone na wspólnych z W. M. (1) kontach w znaczącej części pochodzą z jej oszczędności życia. Wina J. M. (1) w rozdysponowaniu środków pieniężnych z tych rachunków była umyślna i nie budziła wątpliwości Sądu. J. M. (1) przez trzy lata od śmierci W. M. (1) zwodził powoda, iż dokona z nim rozliczeń. Przed Sądem Rejonowym w Zakopanem wyraźnie przyznał, co wskazuje na jego doskonałą wiedzę w tym temacie, że w skład spadku po zmarłej byłej żonie wchodziły środki na lokatach bankowych. Co więcej w związku z trwającą i przedłużającą się sprawą o stwierdzenie nabycia spadku po W. M. (1) już w 2012 roku rozdysponował częścią środków pieniężnych pochodzących ze wspólnych kont na zakup dwóch mieszkań w K., zakupionych za gotówkę. J. M. (1) działał zatem w pełni świadomie, dążąc do pokrzywdzenia spadkobiercy W. M. (1) mimo, że ta w testamencie holograficznym przekazała powodowi oszczędności, które posiadała w bankach. Między działaniem J. M. (1) a szkodą powoda zachodzi bezpośredni związek przyczynowo skutkowy. Roszczenie powoda zasługuje zatem na uwzględnienie na podstawie art. 415 k.c. w części do kwoty 397.402,90 zł. Niezależnie od powyższego zdaniem Sądu Okręgowego roszczenie powoda znajduje także oparcie w art. 405 k.c.

Sąd Okręgowy wskazał, że na dzień śmierci W. M. (1) na kontach wspólnych w (...) S.A. i (...), zgromadzonych było łącznie 201.395,11 Euro.

Na kwotę tą składają się :

- wypłata gotówkowa kwoty 5.000 Euro w dniu 28 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...),
- wypłata gotówkowa kwoty 15.000 Euro w dniu 13 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...),
- wypłata gotówkowa kwoty 10.000 Euro w dniu 12 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...)
- lokata na kwotę 46.388,52 Euro otwarta w dniu 4 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...), która posłużyła do otwarcia innych lokat w dniu 8 kwietnia 2011 w dniu 11 października 2011, w dniu 16 kwietnia 2012 i w dniu 12 kwietnia 2013, aż w dniu 16 kwietnia 2013 roku weszła w skład kwoty 52.789,55 euro, którą to kwotę J. M. (1) w tym dniu wypłacił w gotówce z konta (...)
- wypłata gotówkowa kwoty 30.000 euro w dniu 2 września 2011 roku rachunku (...)
- wypłata gotówkowa kwoty 40.000 euro w dniu 6 września 2011 roku rachunku (...)
- przelew gotówkowy z dnia 31 stycznia 2012 roku z konta (...) kwoty 2000 euro na rachunek nr (...)
- wypłata gotówkowa kwoty 20.000 euro w dniu 14 maja 2012 roku rachunku (...)
- wypłata gotówkowa kwoty 2.000 euro w dniu 10 lipca 2012 roku rachunku (...)
- wypłata gotówkowa kwoty 1006,59 euro w dniu 14 grudnia 2012 roku rachunku (...)
- wypłata gotówkowa kwoty 30.000 euro w dniu 30 kwietnia 2013 roku rachunku (...)

Sąd wskazał, że w obliczeniu szkody powoda nie uwzględnił kwoty 46,779,04 euro z lokaty nr (...), którą J. M. (1) przelał powiększoną o odsetki w sumie 47.298,45 euro na konto nr (...) w dniu 24 listopada 2010 roku, a później w dniu 26 stycznia 2011 roku na konto nr (...) suma ta zatem zasilila to konto wraz z lokatą nr (...) na kwotę 70.980 euro. Na koncie nr (...) na dzień 1 września 2011 roku było 128.204,50 euro i to z tej sumarycznej kwoty, w skład której wchodziła też opisana na wstępie lokata nr (...) w kwocie 46.779,04 euro J. M. (1) dokonywał następnie uwzględnionych przez Sąd wypłat na 30.000 euro, 40.000 euro, 2.000 euro, 20.000 euro, 2000 euro, 1006,56 Euro i 30.000 euro. Uwzględnienie spornej lokaty osobno tak jak w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów do sprawy DS. 1694/13 doprowadziłoby do zdublowania tej sumy i podwójnego jej wliczenia do szkody powoda. Nadto nie uwzględnił

również ujętej w pkt I postanowienia o przedstawieniu zarzutów wybranej przez J. M. (1) kwoty 10.700 zł w dniu 12 października 2010 roku z konta nr (...) w banku (...) S.A, gdyż wypłatę tej kwoty poprzedziła wpłata gotówkowa J. M. (1) kwoty 9.500 zł w dniu 12 października 2010 roku. W aktach śledztwa brak jest bowiem pełnej historii tego rachunku mogącej potwierdzić skąd pochodziły środki w kwocie 9.500 zł wpłacane przez J. M. (1).

W świetle więc domniemania równości udziałów w zgromadzonej na rachunkach wspólnych na dzień śmierci W. M. (1) kwoty 201.395,11 Euro oznacza zgodnie z art. 379 k.c., że w skład spadku po niej wchodziła połowa tej sumy czyli 100.697,55 euro, co po pomnożeniu przez wartość euro 3,9465 zł na dzień 1 października 2010 roku według średniego kursu NBP dało kwotę 397.402,90 zł zasądzoną w pkt. I wyroku. Uzasadniając rozstrzygnięcie w zakresie odsetek Sąd Okręgowy przywołał przepisy art. 455 k.c. i art. 481 §1 k.c. i zwrócił uwagę, że ustawowe odsetki od zasądzonej kwoty Sąd przyznał od dnia doręczenia J. M. (1) wezwania do próby ugodowej tj. 31 października 2013 roku. J. M. (1) był już jednak wcześniej wezwany przez powoda do zapłaty w formie pisemnej i pozostawał w zwłoce.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy powołał art. 100 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucając:

I naruszenie prawa materialnego a to:

1. art. 725 k.c. w zw. z art. 197 k.c. i art. 891¹kp.c. oraz art. 51 prawa bankowego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przepis ten zawiera normę pozwalającą na wyprowadzenie domniemania równości udziałów w środkach pieniężnych na wspólnych rachunkach bankowych, podczas gdy reguluje on stosunki pomiędzy stronami umowy rachunku bankowego tj bankiem a współposiadaczem rachunku nie ingerując w wewnętrzne ustalenia pomiędzy współposiadaczami rachunku wspólnego;

2. art. 379 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż przepis ten zawiera normę pozwalającą na wyprowadzenie domniemania równości udziałów w środkach pieniężnych zgromadzonych na wspólnych rachunkach bankowych;

3. art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie ww. przepisów polegające na naliczeniu odsetek ustawowych od dnia doręczenia J. M. (1) wezwania do próby ugodowej tj. od dnia 01 października 2013r., podczas gdy wezwanie do zawarcia próby ugodowej nie obejmowało środków zgromadzonych na rachunkach wspólnych w banku (...), a jedynie środki zgromadzone na rachunku wspólnym w banku (...), z którego powód domagał się pierwotnie zapłaty kwoty 75.000 zł, a następnie 100.000 zł.

4. art. 415 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że J. M. (1) w sposób całkowicie świadomy, bezprawny i zawiniony dokonywał wszystkich wypłat z rachunków wspólnych po śmierci W. M. (1) na szkodę powoda, podczas gdy postępowanie dowodowe nie wykazało, żeby J. M. (1) działał w sposób zawiniony wypłacając środki z rachunków wspólnych,

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na: 1. bezpodstawnym przyjęciu, że J. M. (1):

- w dniu 07 września 2006r. nie posiadał na własność środków w wysokości 65.356,00 EUR, która to kwota w tym dniu wpłynęła na rachunek o nr (...) w banku (...) S.A., oraz że powyższe kwota nie pochodziła ze zlikwidowanego rachunku o nr (...) w banku (...) prowadzonego na rzecz J. M. (1), a w konsekwencji bezzasadne i nieprawidłowe uznanie, że pozwana nie udowodniła iż ww. środki wchodziły do majątku osobistego J. M. (1), pomimo wszelkich przesłanek do przyjęcia, że te same środki w kwocie 65.363,74 EUR wypłacone przez J. M. (1) w dniu 7 września 2006r. ze zlikwidowanego rachunku o nr (...) powiększone o odsetki (2,76 EUR) oraz pomniejszone o podatek (0,50 EUR), zostały wpłacone w tym samym dniu na jego rachunek o nr (...), co wynika wprost ze zgromadzonej dokumentacji bankowej i ma zasadniczy wpływ na ustalenie wysokości wyrządzonej powodowi szkody,

2. bezzasadnym pominięciu przy ustalaniu należnego powodowi roszczenia wcześniejszych osobistych wpłat gotówkowych J. M. (1) na rachunki wspólne, a to:

- kwoty 11.100 EUR wpłaconej na rachunek o nr (...) w banku (...) S.A. w dniu 22wrzesnia 2009r;

- kwoty 20.000 EUR wpłaconej na rachunek o nr (...) w banku (...) S.A. w dniu 22wrzesnia2008r., która zasilila lokatę nr (...) w banku (...) S.A., a w dniu 22 wrzesnia 2009 wraz z odsetkami wpłynęła na rachunek wspólny nr (...) w banku (...) S.A.;

- kwoty (...),00 EUR wpłaconej na rachunek o nr (...) w banku (...) w dniu 22 marca 2011r. przez powoda na zlecenia J. M. (1),

- kwoty 4200,00 EUR wpłaconej na rachunek o nr (...) w banku (...) w dniu 15 lipca 2011r. przez powoda na zlecenia J. M. (1),

- kwoty 10.000 EUR wpłaconej na rachunek o nr (...) w banku (...) w dniu 23 kwietnia 2013r. ,

które to wpłaty pochodzą z majątku osobistego J. M. (1), są wyraźnie uwidocznione na wyciągach z ww. rachunków bankowych dołączonych do akt sprawy i mają wpływ na wysokość roszczenia powoda, które a to roszczenie powinno zostać pomniejszone o ww. wpłaty, tak jak zostało to dokonane przez sąd I instancji w przypadku wpłaty gotówkowej J. M. (1) w wysokości 9.500 zł dokonanej w dniu 12 października 2010r. na rachunek wspólny o nr (...) w banku (...);

3. wadliwym przyjęciu, że na rachunkach wspólnych w banku (...) oraz (...) S.A. w dniu śmierci W. M. (1) zgromadzona była suma 201.395,11 EUR, a połowa tej sumy tj. 100.697,55 EUR wchodziła w skład spadku po W. M. (1), podczas gdy kwota zgromadzonych środków na rachunkach wspólnych euro na dzień 3 października 2010r. wynikająca z zaświadczeń bankowych wynosiła łącznie 204.182,54 EUR, a połowa tej kwoty 102.091,21 EUR, co doprowadziło do błędnego wyliczenia przez Sąd wysokości poniesionej przed powoda szkody,

4. pominięciu okoliczności, iż na konto wspólne (depozyt) o nr (...) banku (...) w dniu 06 stycznia 2004r. wpłynęła kwota 150.000 EUR z rachunku wspólnego o nr (...) po czym ww. kwota w dniu 06 kwietnia 2004r. została powrotnie przelana (wraz z odsetkami) na rachunek o nr (...), a następnie w dniu 06 maja 2004r. kwota 135.803,62 EUR zasilila nowy depozyt terminowy na rachunku (...), co prowadzi do wniosku, iż podstawą ww. operacji była wyłącznie jedna kwota 150.000 EUR, a w konsekwencji nigdy na rachunku tym nie znajdowała się jak to błędnie przyjął Sąd I instancji kwota 285.803,62 EUR;

III. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 231 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że powód obalił domniemanie faktyczne polegające na uznaniu, że J. M. (1) z tytułu wpłat środków na rachunki bankowe był ich wyłącznym właścicielem, a w konsekwencji przyjęcie, że powód udowodnił, iż środki te nie były własnością J. M. (1), podczas gdy powód nie przedstawił przeciwdowodu obalającego ww. domniemanie a zatem nie spełnił ciężącego na nim obowiązku udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne,

2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wadliwej, niezgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a przez to dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a to:

- wyprowadzenie błędnego wniosku, że zarobki W. M. (1) podczas 12letniej pracy w szpitalu (...) (1958-1970) były wyższe niż zarobki J. M. (1) podczas ponad 26-I. pracy w Hucie im. (...) w K. (1956-1982), który to wniosek sąd oparł wyłącznie na porównaniu wysokości emerytury ww. osób wynikającej z decyzji ZUS z dnia 08.03.2010r. oraz z dnia 01.03.2010r. przy jednoczesnym bezpodstawnym przyjęciu, że do wysokości emerytury nie wliczono pracy W. M. (1) za granicą;

- bezzasadne uznanie, że do wysokości emerytury W. M. (1) nie wliczono wysokości otrzymywanego przez nią wynagrodzenia za prace na kontrakcie zagranicznym w Ugandzie w latach 1970-1996, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na wyprowadzenie takiego wniosku ,

- nieuzasadnione przyjęcie, że w okresie PRL (do roku 1970) wynagrodzenia za pracę pielęgniarki oraz inżyniera budownictwa musiały być wyrównane, co doprowadziło do błędnego uznania, że zarobki W. M. (1) (pielęgniarka) i J. M. (1) (inżynier budownictwa) były porównywalne, podczas gdy sprzeciwia się to zasadom logicznego rozumowania, brak jest dowodów na przyjęcie ww. okoliczności, a zeznania świadków strony pozwanej wyraźnie wskazują na parokrotnie wyższe zarobki J. M. (1) przez wyjazdem W. M. (1) za granicę, co znajduje uzasadnienie w pozycji zawodowej J. M. (1) oraz potwierdzenie w dokumentacji ZUS;

- bezpodstawne przyjęcie, iż kwota 150.000 EUR, która w dniu 31 grudnia 2003r. wpłynęła na konto wspólne o nr (...) w banku (...) stanowiła wypłatę środków z zagranicznego ubezpieczenia dodatkowego w ramach tzw. III filara oraz że wypłata ta nastąpiła wyłącznie na rzecz W. M. (1) podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika ani, żeby taka kwota stanowiła wypłatę z tytułu ubezpieczenia, ani żeby była to kwota należna tylko W. M. (1), a wyciąg z ww. rachunku dokumentuje jedynie fakt, że ww. kwota pochodziła z konta zagranicznego W. M. (1), a nie instytucji wypłacającej rzekome ubezpieczenie;

3. art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie niepełnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z pominięciem istotnej jego części, a to:

- faktu, iż J. M. (1) za okres od 01 lipca 1982r do 31 grudnia 1983r. otrzymał należność w kwocie 25.734 zł, co wynika z decyzji ZUS z dnia 07 grudnia 1983r.,

- faktu, iż J. M. (1), przysługiwały dodatki do emerytury z tytułu m.in. ponad 20 letniego zatrudnienia, wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz odznaczeń, co wynika z decyzji ZUS z dnia 20 maja 1985r.,

- faktu, iż podstawa wymiaru emerytury J. M. (1) w wysokości 15.866 zł, mieści się w górnej granicy trzeciego najwyższego przedziału podstawy wymiaru, co wynika z decyzji ZUS z dnia 20 maja 1985r.,

- faktu iż emerytura J. M. (1) łącznie ze wzrostami i dodatkami wynosiła 16.884 zł i została ograniczona do kwoty podstawy jej wymiaru tj. 15.866 zł,

- faktu, że J. M. (1) na początku lat 2000 uzyskał dochód w wysokości ok. 60.000 PLN, co wynika z zeznania świadka M. P., która wraz z córką widział PIT 8-C wystawiony na nazwisko J. M. (1),

co łącznie z zeznaniami świadków K. B., M. P. oraz J. S. świadczy o tym, że J. M. (1) wbrew twierdzeniom Sądu I instancji mógł posiadać i posiadał własne przychody i własny majątek,

4. art. 6 KC w zw. 2 art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie : z urzędu dowodów, które zaważyły o rozstrzygnięciu niniejszej sprawy,

5. art. 233 § 1 w zw. Z art. 235 § 1 k.p.c. poprzez oparcie wyroku na dowodach przeprowadzonych z naruszeniem zasady bezpośredniości, a to poprzez dopuszczenie zeznań J. M. (1) z akt sprawy o ustanowienie kuratora spadku (I Ns 679/11) oraz z akt śledztwa (DS 1694/13), podczas gdy dowody takie są niedopuszczalne, a weryfikacja oświadczeń złożonych przez J. M. (1) jest niemożliwa z uwagi na jego zgon przed zakończeniem postępowania w I instancji,

6. art. 233 § 1 w zw. 2 art. 299 k.p.c. poprzez poczynienie kategoriycznych ustaleń faktycznych na podstawie zeznań powoda, których to zeznań sąd nie ocenił w sposób wyczerpujący, a ograniczył się wyłącznie do lakonicznego stwierdzenia, że były „szczerze i spontaniczne” podczas, gdy jest wręcz pewne, że zeznania powoda, jako strony zainteresowanej jak najkorzystniejszym wynikiem procesu, były uprzednio dobrze przemyślane i przygotowane, w związku z tym powinny być potraktowane uzupełniająco oraz stoją w opozycji do zeznań świadków strony pozwanej;

przyjęcie przez sąd „szczerości i spontaniczności” zeznań strony (szczególnie powoda) można, a nawet trzeba rozpatrywać w kontekście obiektywności Sądu w sprawie,

7., art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wadliwej, niezgodnej z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym oceny zeznań świadków, a to:

- E. P. poprzez uznanie ich za całkowicie wiarygodne, szczerze i wyczerpujące w sytuacji, gdy świadek jest matką Powoda, a przez to jest bezpośrednio zainteresowana wynikiem sprawy, jej zeznana nacechowane były niechęcią i uprzedzeniami do J. M. (1), którego uważała za krzywdziciela W. M. (1) oraz zwodziciela powoda, co miało wpływ na obiektywność jej zeznań, a w konsekwencji dokonane przez sąd ustalenia faktyczne;

- K. B. (1) poprzez uznanie ich za wiarygodne jedynie w części zgodnej z zeznaniami E. P. oraz przypisanie świadkowi celowego podawania nieprawdziwych informacji co do wysokości wynagrodzenia W. M. (1) oraz J. M. (1), podczas gdy zeznania świadka znajdują pokrycie także w zeznaniach innych świadków i nie sprzeciwiają się zasadom logicznego rozumowania i doświadczeniu życiowemu;

- M. P. (1) poprzez odmowę wiarygodności i obiektywności części zeznań świadka które były korzystne dla pozwanej, a uznanie za wiarygodne jedynie tej części zeznań która dotyczyła zarobkowania W. M. (1), jak również z istotnym pominięciem tej części zeznań, która dotyczyła możliwości zarobkowych i majątkowych J. M. (1), porozumienia pomiędzy małżonkami w zakresie utrzymania rodziny, dochodu J. M. (1) z instrumentów finansowych, podczas gdy zeznania tego świadka korespondują z zeznaniami innych świadków, są wiarygodne i zasługują na uwzględnienie przy ustalaniu stanu faktycznego;

- J. S. (3) poprzez bezzasadne przyjęcie, że informacje w zakresie wspólnego

ubezpieczenia J. M. (1) i W. M. (1) nie są informacjami weryfikowalnymi i popartymi innymi dowodami podczas, gdy zeznania tego świadka w zakresie zagranicznego ubezpieczenia znajdują pokrycie w zeznaniach świadka K. B. (1), a uzyskanie tych informacji od samego J. M. (1), nie stanowi przyczyny dyskwalifikującej ich przydatność na potrzeby niniejszej sprawy w sytuacji, gdy pobranie odszkodowania za dożycie określonego wieku emerytalnego przez obojga małżonków jest zgodne z zasadami logicznego rozumowania,

Powódka wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu , ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał w zasadzie za własne ustalenia Sądu Okręgowego, z tym zastrzeżeniem, że odmiennie ocenił źródło pochodzenia środków w wysokości (...) EUR a ponadto uściślił wyliczenia i uzupełnił w sposób niżej podany ustalenia w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy oraz w oparciu o pismo Banku (...) S.A. z dnia 1 lipca 2016r.(k-442).

Zasadny jest bowiem zarzut apelującej, że kwota zgromadzonych na rachunkach kwot w dacie zgonu nie wynosiła łącznie 201.395,11 Euro. Zarzut ten należało podzielić -ale tylko o ile odnosi się on do literalnego stwierdzenia zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że jest to suma sald. W rzeczywistości kwota 201.395,11 Euro (co wynika z dalszej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) to suma wypłat J. M. (1) pochodząca ze wspólnych rachunków tj : kwoty 5.000 Euro w dniu 28 października 2010 z konta walutowego w Euro nr (...), kwoty 15.000 Euro w dniu października 2010 z konta walutowego w euro nr (...), kwoty 30.000 euro w dniu 2 września 2011 roku z rachunku (...), kwoty 40.000 euro w dniu 6 września 2011 roku z rachunku (...), - kwoty 20.000 euro w dniu 14 maja 2012 roku z rachunku (...), kwoty 2.000 euro w dniu 10 lipca 2012 roku z rachunku (...), kwoty 1006,59 euro w dniu 14 grudnia 2012 roku z rachunku (...), kwoty 30.000 euro w dniu 30 kwietnia 2013 roku z rachunku (...). Do tego Sąd Okręgowy doliczył przelew J. M. (1) z dnia 31 stycznia 2012 na kwotę 2000 euro na rachunek nr (...), przelew na kwotę 10.000 Euro dokonany w dniu 12 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...), kwotę lokaty 46.388,52 Euro

otwartej w dniu 4 października 2010 z konta walutowego w euro nr (...), która następnie posłużyła do otwarcia innych lokat w dniu 8 kwietnia 2011 w dniu 11 października 2011, w dniu 16 kwietnia 2012 i w dniu 12 kwietnia 2013, aż w dniu 16 kwietnia 2013 roku weszła w skład kwoty 52.789,55 euro, którą to kwotę J. M. (1) w tym dniu wypłacił w gotówce z konta (...). Po dacie zgonu W. M. (1) dokonywano dalszych wpłat i jednocześnie kwoty pobierano z tych rachunków z różnych tytułów w tym pobierano opłaty na koszt ich prowadzenia. Logiczna ocena treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje jednak, że Sąd Okręgowy wskazał jako podstawę wyliczenia szkody nie kwotę salda lecz kwotę wypłat J. M. (1) powiązaną ze środkami wspólnymi, której połowę J. M. (1) nie mógł już po zgonie W. M. (1) prawa samodzielnie rozporządzać a dokonując wypłaty popełnił czyn niedozwolony. Same kwoty wypłat w odniesieniu do poszczególnych rachunków zostały ustalone prawidłowo przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny uzupełniająco natomiast ustalił, że suma sald na wspólnych rachunkach na dzień 3 października 2010 roku była wyższa i wynosiła 206200,07 Euro, w tym uwzględniono:

- wartości sald na rachunkach wspólnych wskazanych w piśmie banku (...) SA. z dnia 28 czerwca 2013r. (k 5 akt II Kp 168/14)nr: (...) - 86.388,52 Euro, nr (...) - 7,897,71 zł, co daje równowartość 2001,19 Euro według ówczesnego kursu 3, (...) (k-16 akt II Kp 168/14) , nr (...) - 15,32 USD, co daje równowartość 11,16 Euro według ówczesnego kursu, nr (...) - 3,88 (...), co daje równowartość 4,47 Euro według ówczesnego kursu oraz

- wartości sald na rachunkach określonych jako wspólne w apelacji (k-430) : nr (...) - 23,88 Euro, nr (...) na kwotę 46,779,04 Euro (lokata), nr (...) - 11,10 euro, nr (...) - 70.980 euro. Suma tych wartości jest więc wyższa niż wskazana przez Sąd pierwszej instancji.

Przy przyjętym przez Sąd Okręgowy domniemaniu wspólności środków, prowadzenie wspólnych rachunków powinno po wezwaniu dokonanym przez powoda, wywołać rozliczenie i zamknięcie wspólnych rachunków ewentualnie po rozliczeniu ze spadkobiercą byłej małżonki ich dalsze prowadzenie jedynie na własny rachunek. Kwota przypadająca na rzecz powoda byłaby w takim przypadku i tak nieco wyższa niż przyjął to Sąd Okręgowy. Dokonując zaś analizy wypłat należało ponadto uwzględnić, że na rachunku prowadzonym na nazwisko W. M. (1), co do którego J. M. (1) wydawał dyspozycje wypłaty po zgonie swej byłej żony w dacie 3 października 2010 roku pozostawały jeszcze środki w tym : nr (...) - 1340,41 zł, co daje równowartość według ówczesnego kursu 339,64 Euro. Na rachunku nr (...) pozostawało zaś - 23.280,83 (...) co daje równowartość według ówczesnego kursu 17296,30 Euro .

/dowód zaświadczenie z dnia 28 czerwca 2013r., zaświadczenia z dnia 24 czerwca 2013r. odpowiednio k. 5, k.15-20, akt II Kp168/14/.

Sąd Apelacyjny podziela zarzut apelacji, że środki w wysokości (...) EUR, które zasiliły w dniu 11 września 2008r. rachunek (...) w związku z otwarciem lokaty (k.188) należy wiązać ze środkami jakie wypłacił J. M. (1) w związku z likwidacją rachunku związanego z posiadaniem obligacji w (...) Obligacje (k192) . Pismo z dnia 1 lipca 2016r. (k.442) wyjaśnia bowiem, że środki na lokatę pochodziły z rachunku o końcówce (...) (pełny numer (...)) a nie z rachunku (...). Uwzględnienie w tej części zarzutów pozwanej nie zmienia jednak zasadniczego ustalenia, że środki zgromadzone na wspólnych rachunkach bankowych pochodziły przede wszystkim ze środków walutowych W. M. (1) przekazanych z zagranicy i nie zmienia z przyczyn dalej podanych oceny zasadności żądania pozwu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Niezasadnie pozwana kwestionuje dopuszczenie dowodów z dokumentów z powołaniem na wadliwość wniosku dowodowego powoda. Oczywiście bowiem jest, że w przypadku ewentualnego oddalenia wniosku powoda o dopuszczenie dowodu z akt innych spraw nastąpiłoby poprawienie tego wniosku. Niezależnie od tego potrzeba przeprowadzenia dowodów z dokumentów była oczywista w świetle podstawy faktycznej powództwa – w takiej zaś sytuacji ewentualna czysto formalna odmowa dopuszczenia dowodu stanowiącego element "zebranego materiału", stanowiłoby pogwałcenie elementarnych zasad, którymi kieruje się sąd przy wymierzaniu sprawiedliwości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2007 r. V CSK 377/06OSP 2008/1/8). Nawet więc zakładając, że dowody z dokumentów objętych postanowieniem dowodowym z dnia 10 lutego 2016r., do którego zgłoszono zastrzeżenie w

trybie art. 162 k.p.c. , nie powinny być dopuszczone na wniosek, to jednak powinny być dopuszczone z urzędu, co mieściło się to w ramach dyskrecyjnej władzy sędziego.

Zupełnie niezasadny jest zarzut z art. 235 § 1 k.p.c. Dopuszczalne jest bowiem dopuszczenie dowodu z dokumentu obejmującego zeznania złożone w innej sprawie, które nie zastępują wprowadzenia dowodu z zeznań, jednak mogą być przedmiotem oceny jako dowód z dokumentu na podstawie art. 233§1 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c. Nie jest więc wadliwe uwzględnienie dowodów obejmujących treść oświadczeń J. M. (1) złożonych w sprawie o ustanowienie kuratora spadku (I Ns 679/11) oraz w toku śledztwa (DS 1694/13), szczególnie w aspekcie dalszej niemożliwości przesłuchania zmarłego pozwanego. Oświadczenia tamże wskazane potwierdzają, że J. M. (1) dokonywał na zlecenie W. M. (1) obrotu jej środkami pieniężnymi.

Można zgodzić się z pozwaną, że zarobki inżyniera w Polsce były wyższe niż zarobki pielęgniarki pracującej w kraju ale już powszechnie wiadomym jest, że w latach 70-tych i 80-tych zarobki osiągane za granicą nawet w zawodach nisko opłacanych i to nawet w A., pobierane w walutach obcych (wymienialnych) były zdecydowanie wyższe z uwagi na kurs złotówki do walut obcych oraz z uwagi na skutki inflacji. Skoro zaś W. M. (1) pracowała w sposób ciągły za granicą od 14 marca 1970 roku to oczywiście jest, że jej ówczesne dochody nie mogły być niższe, nawet jeżeli J. M. (1) był inżynierem pracującym 1956-1982r w Hucie im. (...) i zajmował kierownicze stanowiska. Kilkanaście miesięcy pracy J. M. (1) przy budowie lotniska jako inżynier budowy, oraz krótki epizod pracy w Iranie (Libii, Libanie) nie mogły mieć takiego znaczenia jak długoletnia i stała zagraniczna praca W. M. (1).

Sąd Apelacyjny dodatkowo zauważa, że jakkolwiek w apelacji podnoszono, że powinna być wszczęta sprawa o podział majątku wspólnego, to jednak twierdzenia zawarte w środku odwoławczym pozwanej zaprzeczają by środki na rachunkach wspólnych uwzględnione przez Sąd Okręgowy stanowiły przedmiot współwłasności łącznej byłych małżonków. Zarzuty wskazują natomiast, że miał to być majątek osobisty J. M. (1). Jeżeli zaś J. M. (1) pracował do 1982r. to jego wynagrodzenia inżyniera zatrudnionego na kierowniczym stanowisku wypłacone w okresie zatrudnienia stanowiłyby przedmiot wspólności ustawowej. Środki zgromadzone wówczas, niezależnie od tego na jakich rachunkach pozostawały, byłyby na podstawie art. 42 k.r. i o. w ówczesnym brzmieniu przedmiotem wspólności ustawowej . Wyrok ustanawiający z dniem 26 lipca 1985r rozdzielną majątkową (k-151) spowodował, że do tych pieniędzy miałyby odpowiednie zastosowanie przepisy o współwłasności. Środki te powinny być przedmiotem podziału majątku wspólnego z udziałem spadkobierców J. M. (1) i W. M. (1). Żadna jednak ze stron nie twierdzi by przedmiot sporu dotyczył środków stanowiących majątek wspólny. Nie ma też żadnych dowodów by na wskazane w pozwie rachunki wspólne trafiły jakiejkolwiek środki ze źródeł datujących się sprzed 26 lipca 1985r. Słusznie też Sąd Okręgowy uznawał za niewiarygodne, by po tak długim okresie małżonkowie nie wszczęli sprawy o podział majątku, gdyby taki majątek wspólny rzeczywiście jeszcze istniał (lub jego surogaty). Brak majątku wspólnego uchyla zaś podstawy do dokonania ewentualnego podziału majątku wspólnego a tym samym uchyla także podstawy rozstrzygnięcia (w ramach postępowania nieprocesowego na podstawie art. 618§1 i 2 k.p.c.) ewentualnych roszczeń z tytułu posiadania, w tym rozliczenia pożytków prawa. Kwestia wspólności majątku w ogóle więc nie ma znaczenia dla przedmiotu rozstrzygnięcia.

Twierdzenia zawarte w apelacji mają natomiast wskazywać, że własność tych środków przysługiwała wyłącznie poprzednikowi prawnemu M. M. (1). Przy takich twierdzeniach apelującej należy zwrócić uwagę, że taki ewentualny majątek odrębny J. M. (1) musiałby zostać zdobyty po ustaniu wspólności a więc po 1985r. kiedy już J. M. (1) utrzymywał się z emerytury z ZUS. Ewentualny majątek zdobywany przez każdego z małżonków poczynając od dnia ustania wspólności do czasu ustania małżeństwa, przekształcił się w majątek osobisty zgodnie z art. 4 i 5 ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1691) . Po ustaniu wspólności J. M. (1) wyjeżdżał już jednak tylko na urlopy w okresach zimowych a nie do pracy. Zeznania M. B. zostały ocenione właściwie, skoro z dokumentów P. wynika, że J. M. (1) wyjeżdżał tylko jako osoba towarzysząca W. M. (1). Nawet jednak gdyby podczas tych wyjazdów pracował „na czarno”, to brak jest dowodów by miał on jakkolwiek rachunek zagraniczny, z którego mógłby transferować środki na rachunki wspólne. Nawet gdyby miał on dochody z kapitału zgromadzonego wcześniej to trudno przyjąć by transferował go za pomocą rachunku byłej żony. Taki transfer nie został zresztą potwierdzony odpowiednim środkiem dowodowym. Słusznie Sąd Okręgowy

uznał za nieudowodnione by J. M. (1) wpłacał pieniądze na rachunek W. M. (1). Apelacja zaś nie kwestionuje, że wpłaty w połowie 2003 i na początku w 2004r. związane z otwarciem depozytu pochodziły z konta zagranicznego W. M. (1). Biorąc zaś pod uwagę brak istnienia wspólności ustawowej i uwzględniając związek czasowy pomiędzy wypłatą świadczenia w ramach ubezpieczenia dodatkowego, logiczna była ocena zeznań E. P., że transfer dotyczył środków pieniężnych W. M. (1) pochodzących ze zlikwidowanego przez nią ubezpieczenia. Brak jest jakiegokolwiek dowodów na zawarcie umowy ubezpieczenia także przez J. M. (1), brak jest ponadto celu takiej umowy na rzecz J. M. (1) jako osoby zamieszkałej w Polsce. W aspekcie więc wykazania transferu walutowego do Polski z rachunku należącego do W. M. (1) niewiarygodnym były zeznania świadka J. S. (3) mające świadczyć, że było to też środki J. M. (1). Przypisywanie większej doniosłości zeznaniom tego świadka oraz K. B. (1) nie może prowadzić samo w sobie do zmiany ustaleń albowiem nie narusza art. 233§1 k.p.c. uznanie wiarygodności jednej z grup przeciwstawnych dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2003r. sygn. akt IV CK 283/02, LEX nr 602280). K. B. (1) zeznawała o dużych dochodach J. M. (1), jednak jej przekaz dotyczył okresu pracy J. M. (1) w Hucie, który nie mógł mieć znaczenia dla zdobycia majątku osobistego J. M. (1) po ustaniu wspólności, skoro praca w Hucie im. (...) była wykonywana przed ustaniem wspólności. Dotyczy to także zeznań o pracy za granicą podczas urlopu bezpłatnego. Ponadto treść nagrania zeznań tego świadka wskazuje, że świadek ten nieprzekonywująco podawał okresy pracy zarówno W. M. (1) jak i J. M. (1) (protokół elektroniczny 10 luty 2016r. 02:14:00-02:30:00). Słusznie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na sprzeczności zeznań tego świadka z dokumentami P.. Zauważyć też należy, że świadek ten nie był wprowadzony w istotne sprawy małżonków, skoro do śmierci W. M. (1) nie miał wiedzy, że doszło do rozwodu a jak świadek zeznawał: J. M. (1) nigdy jej też nie powiedział, że pracował i zarabiał jak i nie rozmawiał z nią na tematy finansowe. Wiedza świadka o środkach uzyskiwanych przez J. M. (1) jest więc czysto hipotetyczna. D. S. (1) nie utrzymywała kontaktów do 2012r. z małżonkami i nie miała dokładnej wiedzy o pracy J. M. (1) w tym za granicą, stąd jej stwierdzenie że J. M. (1) cały czas pracował czy też zeznania o pobycie wuja w Niemczech w celu pobrania pieniędzy nie są wiarygodne. Świadek ten zeznał bowiem także, że o pieniądzach z wujem się nie rozmawiało. Zeznania tego świadka potwierdzają jednocześnie że W. M. (4) dostała duże pieniądze. Przekazanie przez W. M. środków na cele dobroczynne nie mogło dotyczyć środków pozostających na wspólnych rachunkach o czym świadczą dowody o innym przekazie z banku obcego. Sąd Apelacyjny na marginesie zauważa, że Świadek D. S. (1) była ponadto beneficjentem w związku z przekazaniem mieszkania i jest ona zainteresowana wydaniem wyroku korzystnego dla pozwanej. J. S. (1) również nie mógł mieć realnej wiedzy o dochodach J. M. (1). Świadek ten zeznał, że J. M. (1) „coś tam pracował” ale dokładnie nie wiedział. Jego zeznania o wysokim ubezpieczeniu wspólnym obojga małżonków są niewiarygodne skoro z jednej strony zeznawał że M. są majątni a z drugiej zeznawał, że J. M. (1) musiał czekać na pieniądze w wysokości 150000 Euro z Niemiec, żeby udzielić temu świadkowi niewielkiej pożyczki. Dla osoby majątnej nie powinno być problemem udzielenie niewielkiej pożyczki, stąd okoliczności podawane przez świadka mające świadczyć o transferze pieniędzy J. M. (1) były wysoce wątpliwe. Pożyczka zresztą nie została udzielona. Świadek nie wiedział też gdzie trzymała pieniądze W. M. (1) i nie wiedział nic na temat pieniędzy na rachunkach wspólnych co świadczy, że nie był wprowadzony w kwestie finansowe byłych małżonków. Również ten świadek nie wiedział nic o rozwodzie małżonków. Sąd Okręgowy logicznie wskazał dlaczego odmówił wiary tym dowodom a także zeznaniom części zeznań M. P. (1). Ten ostatni świadek opierał swój przekaz na domysłach. Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy jednak dał wiarę temu świadkowi, że świadek widział Pit- 8C dotyczący dochodów z udziału w spółkach kapitałowych wystawiony na J. M. (1) na kwotę około 60.000 zł. Ustalenie przez Sąd Okręgowy, że część środków zgromadzonych na wspólnych rachunkach bankowych stanowiła własność J. M. (1) nie uchyla zatem wniosków wypływających z powołanego Pit-e 8C co do osiągnięcia przez J. M. (1) z dochodów kapitałowych. Sąd Apelacyjny zauważa jednak także, że podatek mógł wynikać z obrotu środkami pieniężnymi z inwestycji dokonywanymi przez J. M. (1) na bazie środków przekazanych przez byłą żonę, skoro z operacji na rachunkach wynika, że jednostki uczestnictwa w funduszach były zakupywane z pieniędzy przetransferowanych do Polski przez W. M. (4). Nie jest oczywiście jednak wykluczone, że J. M. (1) posiadał też udziały w spółce kapitałowej i osiągnął z tego tytułu dochód tym bardziej, że dysponował środkami zarówno zgromadzonymi na rachunku wspólnym jak i na rachunku indywidualnym. Osiągnięcie takich dochodów mogłoby jednak mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia, gdyby znalazło wyraz w transferze na wspólne konta. To zaś nie zostało wykazane.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy nie zakwestionował, że kwota (...) EUR, która zasilila w dniu 11 września 2008r. rachunek (...) pochodziła z rachunku nr (...), albowiem Sąd pierwszej instancji ustalił, że kwota w wysokości 65.356,00 EUR pojawiła się tamże w dniu 7 września 2006r. w wykonaniu dyspozycji przelewu z zamkniętego rachunku nr (...). Znajdowało to potwierdzenie w wykazie operacji na rachunku dotyczącym lokaty nr (...) (k.180). Ustalenie w tym względzie było związane z przedstawieniem zaświadczenia z dnia 7 września 2015r. (k-191), że J. M. (1) nie posiadał w chwili śmierci rachunku w (...) S.A. (k-191). Wątpliwości Sądu Okręgowego natomiast były związane z rozbieżnością numeracji rachunku likwidowanego (...) dotyczącego kwoty 65356 EURO k-190 z numerem (...) dotyczącym środków w kwocie (...)74EURO, związanych z zamknięciem w dniu 7 września 2006r. rachunku (...) (k190). Z zestawienia transakcji dotyczących rachunku (...) k. 192 (pełny numeru (...)) wynika, że zamknięto ten rachunek w związku z wypłatą kwoty 65353,74EURO, która pochodziła z rachunku europejskich obligacji nr (...) co znajduje także potwierdzenie w transakcji odkupu z dnia 1 września 2006r. na zestawieniu (k-192). Powyższe według apelującej świadczy o tym, że J. M. (1) dysponował wówczas własnymi środkami pieniężnymi i istnieje powiązanie wpłaty J. M. (1) na rachunek nr (...) (który był rachunkiem wspólnym k.49 akt III Kp 168/14) a który jak wynika z ustaleń przekształcił się w rachunek J. M. (1). Zdaniem Sądu Apelacyjnego jakkolwiek można przyjąć wskazane w apelacji powiązanie przelewu środków poprzez lokatę nr (...) następnie lokatę nr (...) (rachunek (...) k-188), która następnie zasilila w dniu 6 września 2010r. rachunek nr (...), to jednak nie uchyla to ustaleń Sądu Okręgowego, że miały one wcześniejsze źródło w pieniądzach przekazanych z zagranicy przez W. M. (1). Nawet bowiem jeżeli kwota 65353,74 EURO zasilila rachunek do kwoty 65365 EURO to i tak można powiązać te środki z tymi, które były na utworzonym w dniu 9 grudnia 2003 roku rachunku W. M. (1) w (...). Należy bowiem zauważyć, że wcześniej z rachunku (...) (na którym z przelewów zagranicznych z rachunków W. M. (1) ujawniona była kwota 150000 EURO a później kwota 51735,21 EURO z odkupu obligacji) J. M. (1) w dniu 10 maja 2004r. wypłacił kwotę 15000 EURO (k-246 i k28 akt II Kp 168/14) a w dniu 12 maja 2004r. nabył za identyczną kwotę jednostki uczestnictwa w funduszu Inwestycyjnym Otwartym Parasolowym (...) (k-194). Nadto w dniu 10 maja 2004r. dokonał przelewu kwoty 100000 EURO na zakup portfela walutowego 2014 PL N56 (k-246 i k28 akt II Kp 168/14). Od maja 2004r. do listopada 2004r. zaś nabywał jednostki uczestnictwa w funduszach (k-194-1950). To właśnie jednostki uczestnictwa nabyte w maju i listopadzie 2004r. złożyły się na kwotę 65353,74EURO (k195). Był to więc element ustalonego sposobu obracania środkami przez J. M. (1) w oparciu o kapitał przetransferowany przez W. M. (1) z zagranicy. Podobnie ze środków zgromadzonych na rachunku (...) J. M. (1) finansował zakup jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnego w dniu 11 kwietnia 2006r. za kwotę 45812,45 Euro k-23 akt II Kp 168/14.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje też zasadności stanowiska apelującej, że w dniu 22 września 2008 rachunek wspólny został zasilony przelewem środków w kwocie 20006,50 EURO na założenie lokaty terminowej (k-183), która była powiązana z wpłatą J. M. (1) w tej dacie kwoty 20000 EURO na jego rachunek nr (...) (k-187). Sąd Apelacyjny nie kwestionuje także wpłat gotówkowych dokonywanych na rachunki wspólne, nie mógł ich zresztą kwestionować Sąd pierwszej instancji skoro przyjął, że połowa środków należała do J. M. (1).

J. M. (1) niewątpliwie dokonał też wpłaty gotówkowej w dniu 22 września 2009r. na kwotę 11100 EURO. Lokata (...) jako pochodząca ze środków w jednostek uczestnictwa w (...) Obligacje, które zostały nabyte ze środków W. M. (1) nie może być jednak zaliczana do majątku osobistego J. M. (1). Z samych twierdzeń apelacji wynika, że środki w kwocie 65356 EURO są tożsame z kwotą 65353,74 EURO. Ta zaś pochodziły z odkupu jednostek uczestnictwa w (...) Obligacje a te miały źródło w środkach przekazanych z zagranicznego konta W. M. (1). Środki te są wyższe od sumy lokaty 20006 EURO (pochodzącej z rachunku (...)) i wpłaty kwoty dokonanej przez J. M. (1) na rachunek wspólny. Czyni to więc wyliczenie przedstawione przez apelującą kompletnie nieadekwatnym. Sam fakt, że wpłat na rachunki dokonywał J. M. (1) nie może być decydujący. Zwrócić bowiem trzeba uwagę, że dokonał on także w dniu 6 kwietnia 2004r. wpłaty na swój własny rachunek nr (...) kwoty 15000 EURO (k- 187), lecz w tej samej dacie doszło do wypłaty tej samej kwoty na jego rzecz z rachunku W. M. (1) (k-246). Wypłaty gotówkowe w dniu 12 października 2010, 28 października 2010, 4 stycznia 2011r., 16 kwietnia 2013r., 17 lutego 2014r. wynoszą 89789,95zł nie licząc wpłat na rzecz innych osób. Dowody zaś wskazują, że do chwili śmierci W. M. (1) J. M. (1) mógł wpłacić z własnych środków maksymalnie (11100 EURO + 20006 Euro) a po jej śmierci 14555 Euro. Skoro zaś Sąd przyjął połowę to i tak było to korzystniejsze dla pozwanej. Zarzut apelacji zmierzający do sumowania wpłat byłby tylko wówczas zasadny gdyby wykazano pierwotne

źródło pochodzenia tych wpłat w oderwaniu od środków pochodzących z przelewów zagranicznych z konta W. M. (1). Nie istniała wówczas wspólność ustawowa i można przyjąć domniemanie, że środki, które były związane z rachunkiem prowadzonym za granicą są własnością osobistą W. M. (1) szczególnie, że rachunek zagraniczny prowadzony był tylko na jej nazwisko. Tu należy podkreślić, że rację ma pozwana, że na depozycie na rachunku W. M. (1) kwota 285803,62 Euro stanowi jedynie wartość księgową (k-25 akt II Kp 168/14) a depozyt był dokonywany na bazie kwoty 150400 Euro z rachunku nr (...). Transakcji tych dokonywano jednak niewątpliwie na bazie środków przetransferowanych z zagranicy w dniu 6 stycznia 2004r. z rachunku W. M. (1) (k-28 akt II Kp 168/14). Dowody wykazują jednoznacznie, że to W. W. posiadała majątek osobisty, który został przetransferowany z zagranicy (przelew na kwotę 150000 Euro z dnia 31 grudnia 2003r. Nie wykazano by J. M. (1) wpłacał jakiegokolwiek środki na konta zagraniczne W. W. lub zawierał jakiegokolwiek umowy ubezpieczenia z ubezpieczycielami zagranicznymi ewentualnie, że była małżonka lokowała tam jego środki. Pozwana nie wykazała też by większość środków rozliczanych przez Sąd pochodziła ze źródeł majątku osobistego J. M. (1), co oczywiście nie jest tożsamy z wpłatami dokonywanymi przez niego samego. Nie jest bowiem decydujące kto otwierał lokaty czy dokonywał wpłat w aspekcie dowodów z dokumentów wskazujących na dokonywanie przez J. M. (1) licznych transakcji na bazie środków przekazanych przez W. M. (1). Niezasadny jest więc zarzut, że Sąd Okręgowy powinien dokonać analogicznej oceny wpłat J. M. (1) wskazanych w apelacji jak uczynił to w odniesieniu do wpłaty kwoty 9.500 zł dokonanej w dniu 12 października 2010 roku przez niego na rachunek byłej małżonki nr (...) w banku (...) S.A. Sąd Apelacyjny uznaje bowiem po pierwsze za nielogiczne zasilanie rachunku byłej małżonki a następnie dokonywanie wypłaty 10.700 zł, gdyby nie były to środki, którymi tylko zarządzał. Nie był to przecież rachunek wspólny. Zdaniem Sądu Apelacyjnego to pochodzenie środków wpłaconych na rachunki wspólne ma decydujące znaczenie. Dotyczy to także zarzucanych w apelacji kwot 4525 Euro i 4200 Euro wpłaconych przez Ł. P. na zlecenie J. M. (1). Fakt, że wpłacał je powód a nie pozwany raczej przemawia za uznaniem, że były to środki powoda i nie ma domniemania, że były to środki J. M. (1). Pozwana powinna była wykazać, że powód otrzymał środki od zleceniodawcy tj J. M. (1) na wykonanie zlecenia.

Dowody zebrane w sprawie jednoznacznie wskazują, że J. M. (1) na życzenie żony zarządzał jej środkami pieniężnymi przetransferowanymi do Polski z zagranicy. Sposób dokonywania operacji w tym lokowanie przez J. M. (1) środków na lokatach czy zakup jednostek uczestnictwa obracanie faktyczne pieniędzmi wskazuje, że świadczył na rzecz byłej małżonki usługi do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). Porozumienie zawarte między małżonkami nie wywiera skutków wobec banku, lecz wiąże tylko strony. Na podstawie umowy rachunku bankowego posiadaczowi rachunku przysługuje wobec banku wierzycielność obejmująca uprawnienie do swobodnego dysponowania zgromadzonymi na nim środkami pieniężnymi bez względu na to z czyjego majątku one pochodzą i kto dokonał wpłaty - sam posiadacz, czy inna osoba (art. 725 k.c.). kwestia więc na czyje nazwisko prowadzono rachunek nie jest przesadzająca lecz decydujące jest źródło pochodzenia pieniędzy. Ustalone jednak zostało, że J. M. (1) na podstawie zgody byłej małżonki zarządzał jej pieniędzmi. Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). Póki więc żyła W. M. (1) J. M. (1) mógł swobodnie obracać powierzonymi pieniędzmi. Jeżeli doszło do śmierci byłej małżonki do podstawy do dysponowania środkami małżonki przez J. M. (1) jednak ustała. J. M. (1) winien więc dokonać rozliczenia ze spadkobiercami byłej małżonki a brak takiego rozliczenia stanowi zarówno nienależyte wykonanie zobowiązania kontraktowego jak i czyn niedozwolony. W orzecznictwie przyjmuje się, że dysponowanie przez byłego małżonka środkami należącymi do drugiego z byłych małżonków bez jego wiedzy jest czynem niedozwolonym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2016 r. sygn. akt I CSK 458/15). Analogicznie należy potraktować dysponowanie pieniędzmi bez zgody spadkobiercy byłego małżonka.

Sąd Okręgowy posługując się domniemaniami z powołaniem na art. 379 § 1 zdanie drugie k.c. ewentualnie art. 891¹ § 1 k.p.c. przyjął ostatecznie, że środki, którymi oboje uprawnieni posiadacze mogli dysponować stanowiły przedmiot współwłasności po połowie. Takie stanowisko może budzić wątpliwości w świetle ustaleń, że środki w głównej mierze pochodziły z majątku osobistego W. M. (1). Nie uchyla to jednak prawidłowości przyjęcia, że powód poniósł szkodę w wysokości co najmniej kwoty wskazanej w zaskarżonym wyroku.

Dysponowanie środkami finansowymi należącymi do spadkobiercy byłej żony bez jego wiedzy i zgody jest zarówno naruszeniem zasad zaufania wynikających ze stosunku łączącego go z byłą małżonką jak i naruszeniem podstawowych zasad współżycia społecznego. Jeżeli więc J. M. (1) dokonywał wypłat po śmierci W. M. (1) bez rozliczenia się ze spadkobiercą byłej małżonki, to w tym kontekście oparcie rozstrzygnięcia na sumowaniu wypłat dokonywanych przez J. M. (1) było prawidłowe. Niezależnie od tego trzeba także podkreślić, że J. M. (1) pełnił od grudnia 2011r. obowiązki kuratora spadku. Jako kurator miał obowiązek chronić interes Ł. P.. Także i tym obowiązkom się sprzeniewierzył a pomijając w sprawozdaniach kuratorskich środki należące do spadkobiercy W. M. (1), co do których miał pełną wiedzę dokonując wcześniej operacji finansowych, świadczy w oczywisty sposób o złej woli i działaniu na szkodę osoby, której majątek powinien chronić.

Historia operacji ujawniona w sprawie wskazuje wprawdzie, że kwoty były wpłacane przez J. M. (1), lecz apelacja w istocie nie wskazuje w sposób jednoznaczny na żadne wpływy mające źródło w majątku osobistym J. M. (1) (jak wyżej wskazano jednostki uczestnictwa były zakupione ze środków przetransferowanych z rachunku byłej małżonki także lokaty zakładane były w oparciu o te środki, co zresztą J. M. (1) pośrednio potwierdzał w sprawie I Ns 679/11. J. M. (1) jako współposiadacz rachunku miał wprawdzie prawo do dokonywania wypłat ze wspólnego konta, powinien jednak po jej śmierci dokonać rozliczenia ze spadkobiercą byłej żony. Mimo więc, że J. M. (1) posiadał na podstawie stosunku z bankiem uprawnienie do wypłaty środków, to już jednak dalsze zadysponowanie środkami finansowymi należącym także do spadkobiercy W. M. (1) bez i zgody powoda jest czynem niedozwolonym. Dopuszczalne jest dochodzenie roszczenia odszkodowawczego na podstawie art.415 k.c. nawet gdyby istniała podstawa do dochodzenia roszczenia w oparciu o stosunek umowny łączący W. M. (1) i J. M. (1). Mimo więc, że Sąd Okręgowy nie ustalił jaki dokładnie stosunek leżał u podstaw prowadzenia wspólnego rachunku bankowego i operacji dokonywanych przez J. M. (1) to ustalenia były wystarczające do przyjęcia obowiązku rozliczenia J. M. (1) ze spadkobiercą W. M. (1) a w konsekwencji oparcia wyroku na podstawie przepisów o czynach niedozwolonych.

Konkludując wypłata środków ze wspólnego konta przez J. M. (1) po śmierci byłej małżonki i brak ich rozliczenia z powodem niewątpliwie spowodował u niego szkodę, której wysokość została określona bardziej korzystnie niż wynikałoby to z wielkości środków jakie przekazane zostały z zagranicznych kont spadkodawczyni powoda. W świetle zaistnienia przesłanek odpowiedzialności deliktowej (art. 415 k.c. w zw. z art. 361§1 i 2 k.c.) zasądzenie kwoty określonej w wyroku było prawidłowe.

Prawidłowo też Sąd Okręgowy zasądził odsetki uwzględniając treść art. 445 k.c. a także zakres żądania pozwu oraz okoliczność wezwań do zapłaty kierowanych do J. M. (1) jak i uwzględniając fakt, że wezwanie takie stanowi również doręczenie odpisu wezwania do próby ugodowej. Roszczenie nie było przedawnione skoro do chwili śmierci W. M. (1) J. M. (1) miał prawo do dokonywania operacji na rachunku i operowania środkami pieniężnymi a obowiązek rozliczenia powstał dopiero w dniu 3 października 2010 r. Wniosek o zawezwanie do próby ugodowej wpłynął do Sądu Rejonowego w Z. w dniu 11 września 2013. I określał obowiązek zapłaty wyższej kwoty niż obecnie dochodzona. Termin więc przedawnienia określony w art. 442¹§1 k.c. został przerwany i nie upłynął do chwili wniesienia pozwu. Nie ma znaczenia że wniosek o zawezwanie do próby ugodowej nie wskazywał wszystkich rachunków bankowych, skoro wezwaniem objęto wszystkie pieniądze należne powodowi z tytułu dziedziczenia po W. M. (1). Niezależnie od tego działanie J. M. (1) wypełniało przesłanki przywłaszczenia mienia, co jest występkiem wydłużającym termin przedawnienia.

Wobec faktu, że pozwana przyjęła spadek po zmarłym J. M. (1) z dobrodziejstwem inwentarza, co ogranicza jej odpowiedzialność spadkową, to należało uwzględnić treść art. 319 k.p.c., co ostatecznie znalazło w wyroku uzupełniającym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. i przy zastosowaniu §2 pkt 7 i §10 ust.1 pkt 2 oraz § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800 ze zm.) .

SSA Józef Wąsik SSA Sławomir Jamróg SSA Zbigniew Ducki